

Bo Algers på SLU får medalj för sin debattglädje

”Tålmod, det ska man inte ha mycket”

När Bo Algers hämtar sin stora förtjänstmedalj från SLU den 3 oktober kan han se tillbaka på ett långt liv som opinionsbildare. Här ger han sina bästa råd om hur man gör sig hörd.

Han skrev sin första debattartikel redan som veterinärstudent, om det var 1969 eller 1970. Men Bo Algers var inte bara engagerad i djur och djurskydd. Han var också politiskt aktiv. Tidigt inom Vietnam-rörelsen, då han tillsammans med några kolleger startade Veterinärer för Indokina, och senare i kampen mot både kärnvapen och kärnkraft.

MEST KÄND ÄR HAN numera för sitt arbete för ett bättre svenskt djurskydd och för de djurhållare som månar om det. Han har skrivit otaliga debattartiklar, intervjuats i alla medier och stått i direktsändningar i tv. Han har inte varit rädd för att använda ett skarpt tonläge och han har fått genomslag för sina åsikter. Bland annat efter att ha hutat åt Axfood för att de sålde olagligt producerade köttvaror och efter att ha skällt ut Ikea för att deras ”svenska” köttbullar tillverkades av kött som producerats i länder med sämre djurskydd än det svenska.

– Det tog ett tag, men så småningom ringde Ikeas ansvarige för djurvälfrågor och berättade att nu skulle man börja köpa kött från grisar med intakta svansar till restaurangerna i Belgien.

EN DELSEGER, MEN DOCK. En viktig del av Bo Algers påverkansarbete görs inifrån näringslivet. Han sitter som expert i rådgivargrupper i både Axfood och Coop, är rådgivare i

Köttguiden (som Världsnaturfonden står bakom) och i styrelsen för Krav. Men utan alla debattartiklar och framträdanden genom åren, hade dessa organisationer troligen inte hittat honom och den eldsjäl som bor innanför hans rutiga skjorta.

BO ALGERS BESKRIVER dagens syn på djur som tudelad. Dels är djuren hårt instrumentaliserade, menar han. De används som knarkhundar, kapplöpningshästar eller i livsmedelsproduktionen och representerar då stora pengar för sina ägare. Samtidigt ses djur också som familjemedlemmar. När de dör sörjs de nästan lika mycket som anhöriga, vilket ökar risken för övervård.

– De regelverk vi har tillåter båda dessa syner, vilket brister i logik och skapar förvirring. Jag ser det som min uppgift att peka på komplexiteten i detta. Framför allt gentemot politiker som tyvärr mest tycks upptagna av vård, skola, omsorg, säger Bo Algers.

DET ÄR INTE ALLTID han har stått på barriaderna. Ibland är det bäst att verka i det tysta. Han minns när han gick utbildningen på kirurgen och en mycket känd travhäst kom in med brutet bakben. Hästen gipsades och hängdes upp i vaggan där den blev allt magrare och vresigare. Efter veckor i denna ställning togs gipset bort för ny röntgen – men eftersom frakturen inte var läkt gipsades benet om och hästen hängdes tillbaka i vaggan.

– Det där såg jag som rent

djurplågeri. Ingen rimlig avvägning mellan ekonomi och djurskydd hade gjorts. Så jag tog kontakt med länsveterinären, vilket ledde till att hästen avlivades. Jag hade fått gehör för min ståndpunkt, berättar Bo Algers.

DET VAR POLITIKEN som skolade honom i att skriva debattartiklar.

Så gör du dig hörd

Bo Algers tips till dig som vill delta i den offentliga debatten – och bli hörd.

- Var noga med att ha saklig grund för vad du säger. Underlaget måste vara invändningsfritt.
- Var inte rädd för att hänga ut aktörer om du har saklig grund.
- Var beredd på att folk blir arga. Tänk då på att du agerar långsiktigt.
- Skriv artiklar som innehåller ett eller högst två budskap, håll texten kort och försök hitta på en snärtig rubrik.
- I dina kontakter med journalister – nöj dig inte med att läsa texten. Be att få ta del av hela sammanhanget där ditt uttalande ingår.
- Du har ingen kontroll över redaktionellt material, förutom i direktsändning i radio eller tv.
- Är du i direktsändning – försök uttrycka dig kort och koncist, men dra dig inte för några sekunders betänketid innan du svarar på en fråga.

Genom åren har han lärt sig vad som krävs för att få in artiklarna på de stora tidningarnas debattsidor. Det gäller att välja ut ett eller högst ett par budskap, skriva kort, vara tydlig och formulera en bra rubrik.

– Ibland måste man slå näven i bordet och våga hänga ut aktörer som i fallet med Ikea och grisknorrarna. Tålmod ska man inte ha för mycket, säger han.

HELST VILL HAN ha in sina artiklar i DN, som har den mest lästa debattsidan. Det har han också fått många gånger, men på senare år tycks redaktionen där ha tappat intresset för djurskyddsfrågor. Då är det bara att gå vidare till Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten eller Land.

Bo Algers minns att han skrev en artikel på DN Debatt på 90-talet med rubriken "Vi är inte världsbäst". Även i

Sverige fanns (och finns) problem exempelvis med juverinflammationer hos kor.

– Jag ville att LRF skulle sluta hålla de dåliga lantbrukarna om ryggen och pekade på slaktfägelindustrin där man kom tillrätta med problemen bara på ett par år sedan kraven på producenterna skärpts.

ARTIKELN PUBLICERADES I DN men väckte inget gehör och inga kommentarer. Först efter några dagar ringde Expressen och ville intervjua Bo Algers. Journalisten bad att han skulle säga det som han hade skrivit i DN, fast i form av "pratminus" (tidningsjargong för talstreck). Så det gjorde han, och bad dessutom att få se på texten när den var skriven. Den var kortfattad och enligt Bo Algers helt okej. Ändå blev allt fel.

– Jag mötte en kollega på stan i Skara, och hon var jätteförbannad. Sedan fick jag flera mycket negativa reaktioner från arbetskamrater och organisationer. Jag var nyutnämnd professor och skulle ut med studenter i en grisbesättning, men de ville inte ha besök av mig längre. Jag tog det väldigt hårt, säger Bo Algers.

VAD HADE HÄNT? Expressen hade ryckt Bo Algers uttalanden om djurskyddet ur sitt sammanhang och satt in det i ett annat, under rubriken "Så dålig är den svenska maten".

– Jag hade inte sagt något om maten, bara pratat om djurskyddet. Detta blev en viktig lärdom för mig.

Bo Algers ABS-broms

När Bo Algers anlitas för att exempelvis sätta upp en lägsta anständighetsribba i djurskyddssammanhang brukar han tänka på ABS-bromsen. Den som alla vill ha och använder, men utan att veta exakt hur den fungerar.

A står för antibiotika-användning. Den ska vara sund och återhållsam.

B står för bur, det vill säga inga djur i bur.

S står för stympning – inga djur får stympas.

LÄRDOMEN GÅR UT på att komma överens med journalisten om i vilket sammanhang ens uttalande ska hamna. Men i praktiken är det omöjligt att ta kontrollen över det journalistiska slutmaterialet och rubriken. Alltför mycket bestäms på redaktionen i allra sista stund.

– Det enda sättet att ha kontroll är att medverka i direktsändning i radio eller tv. Då kan man säga precis det man vill säga, och de kan inte klippa, säger Bo Algers.

MEN DÅ GÄLLER det att kunna formulera sig kort och snärtigt. Däremot behöver man inte vara snabb.

– Får du en fråga, ta dig några sekunders betänketid innan du svarar. Ingen tycker det är konstigt, säger Bo Algers.

ETT ANNAT SÄTT att nå ut i medierna är att skriva pressmeddelanden. Ett sådant kräver ofta att något har hänt just då. En forskningsstudie är klar, ett missförhållande har upptäckts eller liknande. Även här gäller att skriva kort och med en bra rubrik. Och så det allra viktigaste:

– Var tillgänglig för telefonsamtal när du har skickat ut pressmeddelandet. När journalisterna börjar ringa måste de få tag i dig. Annars kan ögonblicket de är intresserade snabbt vara förbi.

TIDIGARE KUNDE MAN skicka ett pressmeddelande till TT, och så spreds de till alla de tidningar som abonnerade på TT:s tjänster. Numera är det bra att ha en lista med mejladresser till de redaktioner som kan vara intresserade av ens material, eller jobba via media-tjänster som MyNewsdesk eller Cision. Jobbar man på SLU eller ett stort företag eller organisation, finns det kanske en pressavdelning som kan hjälpa till.

DET MEST dramatiska som Bo Algers minns från sin tid på SLU är när han och några kolleger fick ett uppdrag av Vattenfall att utreda om närhet till kraftledningar kunde utgöra hälsofara. Det var 80-tal och debatten var infekterad. Bönder från två gårdar i Småland rapporterade att deras kor inte blev dräktiga när de betade under kraftledningarna. Annan forskning visade på viss biologisk effekt av elektromagnetiska fält. Motpart till Vattenfall var LRF, som ville ha ersättning för marken under kraftledningarna. Bo Algers fick 200 000 kronor direkt av Vattenfall för att bedriva forskningen och för dessa pengar kunde de visa att smålandskorna var mycket mer exponerade för de elektromagnetiska fälten än andra kor som inte gick under kraftledningen. Men det bevisade ingenting om fertiliteten. För att gå vidare fick Bo Algers ytterligare 1,5 miljoner kronor, så

han köpte in 120 kvigor, satte hälften under kraftledning och jämförde sedan dräktighetsfrekvensen.

– Vi kunde inte visa på några skillnader mellan grupperna, säger Bo Algers.

DET LÅTER SOM ett antiklimax, men vid den här tiden gick debattvågorna höga om de elektromagnetiska fälten i hela världen. Ända borta i Nya Zeeland väntade man spännt på resultatet av SLU:s forskning, det skulle avgöra hur parlamentsledamöter skulle rösta i frågan om vad som skulle få finnas under kraftledningar. Kunde man ha barndagis där?

INTRESSET FRÅN MEDIERNA var enormt och många journalister gjorde allt för att försöka få tag i resultatet före alla andra. Men den enda som fick underhandsrapporter var dåvarande energiminister Birgitta Dahl, som var starkt engagerad i frågan. Resultatet av studien skulle redovisas på en presskonferens och efterföljande direktsändning i Rapport, där Bo Algers kollega Jan Hultgren presenterade materialet.

– Efter det anklagades vi ändå för att ha blivit köpta av Vattenfall, säger Bo Algers.

ETT PROBLEM MED att gå ut offentligt är att man kan stöta sig med olika intressegrupper – ofta samma som finansierar en allt större del av forskningen. Bo Algers ser det som ett stort problem, forskare vågar alltmer sällan sticka ut hakan, menar han. Men själv är han inget bevis på det. Tvärtom har han enligt egen utsago varit bra på att dra in externa anslag, trots sin tuffa attityd.

– Men det är viktigt att forskare får resurser att göra helt egen forskning och kan använda sina hjärnor fritt, säger han.

DET FAKTUM ATT han sitter i exempelvis Axfoods rådgivningsgrupp hindrar honom heller inte från att kritisera Axfood om företaget säljer olagligt producerade varor. Får han en surmulen kommentar, blir svaret "Jag hjälper er gärna med er policy – men det här är inte bra". Däremot använder han inte information han får från ett företag i sina artiklar.

– Det är viktigt att leva upp till det förtroende man får, säger han. ■